

MEDEDELINGENBLAD

NEDERLANDSE
voor WERKGEMEENSCHAP
INDIVIDUAL PSYCHOLOGIE

35^e Jaargang nr.2

Januari 1987

Redactie-adres: Mustangstraat 28
3151GN Hoek van Holland

Het bestuur

wenst U allen

een voorspoedig

en gezond

1987

Nederlandse Werkgemeenschap voor Individual
Psychologie.

Sekretariaat: Raphaëlstraat 18 I
1077 PT Amsterdam.

Postgiro 476400 t.n.v. Ned. Werkgemeenschap
voor Individualpsychologie.
1411 KD Naarden.

Ereleden:

Hr. J.H. Richard, Den Haag.

Mw. L.M.C. Richard-Stuurman, Den Haag.

Tijdelijk redaktie adres:

Mustangstraat 28
3151 GN Hoek van Holland.

We worden niet beïnvloed
door de feiten, maar door
onze interpretatie van
die feiten.

Alfred Adler.

Nederlandse Werkgemeenschap voor Individual
Psychologie.

BESTUUR:

Hr. G.A.L. Kulker, voorzitter.

Mustangstraat 28, 3151 GN Hoek van Holland.
Tel. 01747-3562

Mw. B.J.M. Strobosch-van Duyn, sekretaris
Raphaëlstraat 18 I, 1077 PT Amsterdam.

Tel. 020-794363

Mw. A.H. de Vos-Heekelaar, penningmeester.
Flevolaan 30. 1411 KD Naarden.

Tel. 02159-41300

Hr. R. Glastra, bibliotheekbeheer.

Maria Montesorristraat 13 hs.

1068 PC Amsterdam-w. Tel. 020-194768

Mw. J.E. Noordenbos, 2e sekretaris.

Gouverneurkade 32, 3274 KJ Voorburg.

Tel. 070-861674

EEN WENS.....

Eén wens uit het verleden is nog steeds niet in vervulling gegaan.

Dat is onze wens om een redactie te hebben voor het mededelingenblad.

Tot op heden verzorgt onze voorzitter alles alleen. Zowel de verslaggeving, de lay-out als het typwerk.

Voor waar geen eenvoudige klus, waarbij echt hulp broodnodig is.

Het vermenigvuldigen en verzenden wordt tot op heden verzorgd door mevr. A. de Vos-Heeke-laar en D. Strobosch-van Duijne.

Een en ander betekent wel dat veel energie van het bestuur gaat naar het mededelingenblad. Energie die eigenlijk nodig is om toekomst gericht beleid te kunnen voeren.

Wie helpt ons ? Al is het maar een keer een verslag maken, met typen of wat dan ook !

Laat ook deze wens in vervulling gaan !

Het bestuur.

Verslag van de lezing d.d. 27.09.86

DRIE GENERATIES ADLERIANEN,
HUN DENKEN EN DOEN IN DE SCHOOLPED.
door: Prof. C.C. de Keyzer

Adler

In het Wenen van vlak na de eerste wereldoorlog was de toestand in de gezinnen slecht te noemen. Veel mannen keerden niet terug uit de oorlog met vele gebroken relaties als gevolg. Toch was Wenen in die tijd een boeiende stad met vele ideeën op met name het gebied van opvoeding en onderwijs. Tot ongeveer 1934 bleef dat zo en speelde deze stad een belangrijke rol t.a.v. bepaalde vernieuwingen. De opkomst van het fascisme maakte een eind aan deze situatie.

Adler maakte deel uit van het Wenen van na de eerste wereldoorlog. Hij begon zijn werk daar als huisarts. In zijn praktijk had hij veel te maken met psychische ziekten en van daaruit ontstond bij hem de behoefte zich te bekwamen in de psychiatrie.

In het begin richtte Adler zich vooral op het gebied van de sociale problematiek. ("Der Artz als Erzieher" en "Problematiek van de seksualiteit in de opvoeding")

In het Wenen van die tijd onderscheidde Adler, Dreikurs e.a. zich van de Freudianen vooral omdat het kontaktmensen waren.

Adler erkende dat de gezinnen door de gebroken relaties niet dat aan opvoeding konden doen, dat nodig was. De Weense gezinnen waren vrij kinderrijk en doordat veel vaders gesneuveld waren, stonden de moeders er alleen voor. Adler richtte zijn inspanningen op pedagogisch gebied daarom vooral op het tweede milieu van de Weense kinderen: de school. Hij trachtte met name de leerkrachten te beïnvloeden via "Beratungsstelle". Adler trainde de leerkrachten middels deze gevalsbesprekingen, waarin de leerkrachten hun problemen uit de allerdagse schoolpraktijk ter sprake brachten. Daarna werden de ouders ten tonele gevoerd en ten slotte het kind zelf. Het kind hoorde volgens Adler in deze rij als één der verantwoordelijken. De termen levensstijl, levensplan e.d. waren toen nog niet aan de orde. Het enige boek, dat Adler zelf heeft geschreven, was uitgegeven. (Über den nervösen Charakter) Adler had nog geen bepaalde theorie, die hij gebruikte om de werkelijkheid te doorzien of te ordenen. Hij was met de leerkrachten bezig in de alledagse praktijk van het school-

geen klagen.

Verheugend is het ook te konstateren dat we een aantal nieuwe leden kregen.

Wat kan er nog beter ? Toch heeft het bestuur nog wensen, maar daarover hieronder.

DE TOEKOMST.

Het jaar 1987 wordt een bijzonder jaar in verband met de herdenking in maart van de 50ste sterfdag van Alfred Adler.

Het bestuur wil proberen wat meer aan de weg te timmeren op deze dag en hoopt tevens vaste plannen te kunnen ontvouwen over de cursus. Aan die cursus wordt achter de schermen hard gewerkt door met name Prof. dr. C.C. de Keyzer. Heeft U ideeën omtrent de herdenking van de sterfdag of misschien kennissen, die bij een landelijk blad of tijdschrift werken en ons van dienst kunnen zijn met een herdenkingsartikel, geef het bestuur dan een seintje. Laat dit jaar daarmee het jaar worden waarin de Adlerianen in Nederland de krachten bundelen en definitief het tij ten gunste keren. Er is veel werk verzet in het verleden, laten we van daaruit de lijnen doortrekken naar een goede toekomst voor de I.P. in Nederland. Zet U bescheidenheid langs de kant, want alle beetjes helpen en niemand is te veel !

Terugblik over 1986:

Ook in het afgelopen jaar verscheen weer regelmatig ons mededelingen blad.

Er vonden vier lezingen plaats en twee studiedagen.

In januari hield de heer W.Vis een lezing over: "Kinderrevalidatie in pedagogisch perspectief."

In februari sprak mevr. S.E. van Emden over het onderwerp: "Het Gemeenschapsgevoel".

Ter afsluiting van het verenigingsjaar vond in april een studiedag plaats met als thema: "Wie leert mij, mijzelf te helpen ?" Hieraan werkte mevr.drs. R. Boon-Schilling en de heer G. Kulker mee.

De studiedag ter opening van het nieuwe verenigingsjaar in september vond plaats in het thema: "Drie generaties Adlerianen, hun denken en doen in de schoolpedagogiek." Prof. dr. C.C. de Keyzer sprak hierover.

In oktober hield Prof. dr. Goudoever een inleiding over Frankl. Deze bezocht Nederland en middels de Open filosofische universiteit in Bilthoven werden we uitgenodigd aanwezig te zijn bij de lezing van Frankl in november. In november bezocht Prof. Raymond Corsini ons. Kortom wat dit betreft, heeft onze vereniging

gebeuren. Intuïtief voelde hij aan en leerde al doende net zoveel als de leerkrachten. Langzaam aan ontstond de theorie der direkte doelen, die Adler gebruikte om de leerkrachten te trainen.

(Pas later ontstond de theorie der levensstijl, die veel gekompliseerder is en daarmee meer studie en opleiding in de Individual Psychologie vergt.)

Adler richtte zich vooral op de pedagogische psychologie.

De grote problemen voor de school zijn de leermotivatie en de pedagogiek. Adler streefde daarom een schooltype na dat in didactisch en pedagogisch goed opgebouwd is. Hij gebruikte hiertoe de volgende middelen:

"Schülerbeschreibung":

Dit was een soort beoordelingsboekje dat op het totale kind gericht is. (holisme) Het gaat hierbij om de evaluatie van het kind. En niet alleen om het kind als leerling, zoals helaas nog te veel gebeurt.

Klassebespreking:

Het gaat hierbij om de emotionele ontwikkeling. De leerkracht is bezig met de klas in een uitwisseling van ideeën. Het betekent een bezig zijn met de groepsopbouw en het sociale gebeuren.

Adler onderscheidde 5 fasen bij de opbouw van de psyche:

- 1) Kontakt. (Erlebnismgemeinschaft)
- 2) Bedruktheid/spanning wegnemen. (Ermutigungsgemeinschaft)
- 3) Konflikten uitspreken.
- 4) Samen aan het werk. (Arbeitsgemeinschaft)
- 5) De klas een eigen verantwoordelijkheid. (Verwaltungsgemeinschaft)

De opkomst van het fascisme zorgde ervoor dat het werk van Adler in de Weense scholen moest worden beëindigd.

Na het vertrek van Adler zette Birnbaum het werk nog enige tijd voort. Maar omdat een dergelijke democratische schoolopbouw op gespannen voet staat met het fascisme, werd Birnbaum gedwongen dit baanbrekende pionierswerk te stoppen !

DREIKURS.

Dreikurs heeft zelf met Adler gewerkt, maar week in 1938 uit naar Brazilië. Vandaar vertrok hij naar New York om zich ten slotte in Chicago te vestigen. Hij vond daar een plaats tussen Moreno (socio- en psychodrama en rolenspel), Gordon e.a. en moest proberen een plaats voor de I.P. te bewerkstelligen. Het eerste dat hij daartoe opzette waren

Vanuit het bestuur:

Zoals U allen reeds weet, is de ledenvergadering in november 1986 niet doorgegaan vanwege het bezoek van Corsini aan Nederland. We hebben gekonstateerd dat niet iedereen op tijd onze uitnodiging heeft ontvangen. Dit omdat het ons een goed en goedkoper idee leek om een en ander te verzenden met de stadspost. Dat het goedkoper is, dat bleek. Maar er gaat vrij veel tijd overheen voordat iedereen onze post in huis heeft.

Toch geen goed idee dus.

Onze ekskuses aan degene, die daardoor de lezing van Corsini moesten missen. Hopelijk is het verslag van Gerard voldoende om het gemis enigszins goed te maken.

Op 24 januari a.s. zal daarom nu de algemene ledenvergadering plaats vinden. Hiervoor zal U tijdig de uitnodiging ontvangen.

Het verslag van de vorige ledenvergadering vindt U in ons mededelingenblad van december 1985.

Na de vergadering zal onze voorzitter de lezing houden.

Tot ziens zullen we dus maar zeggen.

Het bestuur.

geraken.

Een ander thema zou kunnen zijn, hoe men ouders kan begeleiden, die met hun ambivalente manier van opvoeden dergelijke problemen hebben veroorzaakt.

Kortom thema's genoeg, die op hetgeen Corsini ons voorschotelde kunnen aansluiten of misschien wel in de toekomst door hem belicht kunnen worden.

Verslag:

Gerard Kulker.

P.s. Een bijzonder woord van dank is hier op zijn plaats voor de heer G. van Eldert. Hij stelde zich beschikbaar voor waar nodig een nederlandse vertaling. Een ander die voor een goede gang van zaken zorgde was mevrouw D. Strobosch. Zij zorgde ervoor dat een ieder op tijd voorzien werd van drinken. Ook heeft zij de kinderen een plezierige middag gegeven.

Beide onze hartelijke dank.

De redaktie.

"Erziehungs-" en "Beratungsstelle". Hij werd ten slotte aangesteld in de opleiding van therapeuten en kwam zo in de medische kringen binnen. (Volgens zijn mening moest hij zich in de medische wereld werken om enige vaste voet in Amerika te krijgen.)

Dreikurs had in die tijd ook een eigen psychiatrische praktijk voor echtparen. Daarnaast zette hij zomerkursussen op, die te vergelijken zijn met de huidige open universiteit. In hetgeen Dreikurs opbouwde zijn twee hoofdlijnen te ontdekken:

- 1) Streven dat de mens tot moed komt. (Activiteiten ontlpooien, die leiden naar sociaal-interest.)
- 2) De konditie scheppen, dat men komt tot sociaalinterest/gemeenschapsgevoel.

Dreikurs stichtte twee Adler Insituten in Chicago en Telaviv. (Eén was er al in New York gesticht door de kinderen van Adler.)

Ook Dreikurs richtte zich op de schoolpedagogiek. Zijn inbreng:

- a) In navolging van de eerder bij Adler genoemde theorie der direkte doelen, onderscheidde hij vier hoofddoelen van wangedrag bij kinderen:
 - aandacht trekken,
 - streven naar macht,
 - streven naar wraak,
 - verondersteld onvermogen.

b) T.a.v. het individuele kind:

- Analyse van het gedrag. Middels de vier hoofddoelen van wangedrag bij kinderen, werkte hij een schema uit.
- De diagnose, die aldus tot stand kwam, werd het kind in handen gegeven. Dreikurs stelde dat het kind tot ongeveer 10 jaar nog geen manouvres heeft om zijn wijze van zich manifesteren te verstoppen. De diagnose geeft daarmee een AHA-beleving.
- In de ontwikkeling van bemoediging mid-pedagogisch handelen vindt Dreikurs zijn hoogste punt.

c) Aandacht voor klasse opbouw middels:

- Klassebespreking.
- Rollenspel (geleerd van Moreno): Het gaat hierbij niet alleen om het uitwisselen/uitpraten, maar vooral om het spelen van de eigen of elkaars rol.
- Sociometrie: Middels bepaalde vragen als: Met wie zou je op vakantie willen? Opmerkelijk is dat hij alleen positieve vragen gebruikt. Dat opent de persoon volgens Dreikurs. De uitslag werd door de leerkrachten gebruikt om een ekstra bemoedigingsprogramma op te stellen voor leerlingen, die uitvielen. Zo verbeterde men de klasse-op-

Het gevecht moet men niet aangaan. Het is beter te vluchten. Dit vluchten houdt in dat de ouder zich gewoon van het strijdtoneel terugtrekt/verwijdert. Doet de volwassene dat, dan voelt het kind zich beschaamd alleen gelaten.

T.a.v. vechten tussen kinderen adviseert Corsini mogelijkheden als:

- 1) Leer het te dragen.
- 2) Ga weg.
- 3) Gooi de vechtende kinderen naar buiten om het daar uit te vechten.

Een kind doet een ander kind nooit pijn bij afwezigheid van de ouders, is de ervaring van Corsini. En vechten heeft als doel de ouders in hun ruzie te betrekken, partij te laten kiezen.

Na deze inleiding van Corsini werden groepjes gevormd om aan de hand van een zeer praktische probleemstelling met het gehoorde een adequate I.P.-oplossing te bedenken.

Al met al was het een bijzonder leerzame dag, die vervolgt zou kunnen worden in de toekomst met een toespitsing op specifiek moeilijk opvoedbare kinderen. Dus de twee groepen, die Corsini aangeeft als een mogelijke groei naar delinkwent gedrag of het buiten de realiteit

bouw of stuurde bij.

CORSINI.

Corsini is de zoon van Italiaanse ouders, die naar Amerika emigreerden. Het is een gezin met twee zonen, waarvan in freudiaanse termen gere-deneerd alles aanwezig is om het mis te laten lopen. Raymond Corsini maakt echter van de nood een deugd en dwars tegen alles in vindt hij zijn weg.

Hij studeerde pedagogiek en psychologie. Toen hij in Chicago belandde, bestudeerde hij de theorie van Rodgers. Hij kreeg daarna een aanbieding om twee jaar bij Dreikurs te studeren. In 1935 raakte hij a.h.w. betoverd door een voordracht van Alfred Adler. Toen hij echter zijn boek bestudeerde, liep dat op een desillusie uit. Mevr. Siegler wist hem echter opnieuw te interesseren voor de IP.

Corsini had allereerst een loopbaan als bedrijfspsycholoog. In 1965 verhuisde hij naar Hawai en werd daar benaderd door een zuster, die haar school wilde laten funktioneren op de IP-grondslag. Corsini besloot de IP te vertalen naar een schoolsysteem.

Dit alles speelde zich af in 1968. Het jaar dat het gezin als instituut een crisis doormaakte en de school in de verdrukking raakte. De school, die met medewerking van Corsini

een kontrakt tussen de ouders en het kind. De ouders en het kind maken logische afspraken en als het kind heeft gekozen, kent het de konsekwenties. Het wordt dan ook niet boos op zijn ouders, maar eerder op zichzelf. Als het bijvoorbeel regent, vraagt de zoon zijn vader hem bij school af te zetten met de auto. Vader zegt: "Ik ga om zeven uur weg. Ben je klaar mag je mee, zo niet dan niet." Wanneer het nu zeven uur is en de vader in paniek gaat rondlopen, omdat de zoon niet op tijd is, dan handelt hij niet volgens de afspraak. Hij dient weg te gaan en het logische gevolg is dat de zoon niet mee kan rijden.

Deze situatie handelt over respekt. Respekt vanuit de zoon voor de afspraak met zijn vader.

Corsini waarschuwt ertegen om het kind te bedanken voor wat het behoort te doen. Alleen als het iets bijzonders doet, bijvoorbeeld je het leven redden, verdient het dank.

Er zijn drie manieren waarop mensen zich met elkaar verstaan:

- 1) Coöperatief.
- 2) Vechten.
- 3) Vluchten.

tot stand kwam, noemde Corsini: Individual Education International. Corsini heeft niet alleen nagedacht over de pedagogiek in de school, maar ook aandacht besteedt aan het meso-nivo: het naar buiten herkenbare schoolbeeld.

Een gevleugelde term wordt: "de vier R".

1) Responseability/verantwoordelijkheid.

Opvoeden tot verantwoordelijkheid, betekent verantwoordelijkheid geven.

2) Respect (zelfrespect en respect voor de ander) Respect leert het kind, als het dat van de opvoeder krijgt.

3) Resourcefulness/vindingrijkheid.

De opvoeder dient het kind daartoe ruimte te geven.

4) Responsiveness/gemeenschapsgevoel.

Dit volgt/ wordt opgebouwd vanuit de voorgaande 3 R.

De schoolvakken zijn te verdelen in drie groepen:

a) Academics. Dit zijn de zakenvakken als rekenen, taal e.d. Er wordt zeer rechtlijnig lesgegeven. De les wordt niet onderbroken voor ordeverstoring. Een teken van de leraar betekent een waarschuwing. Het tweede teken betekent: de klas uit. Gaat de leerling niet, dan krijgt hij

Zij kunnen bijvoorbeeld een kind tot leugenaar maken om een straf te ontlopen of een beloning te krijgen. Bovendien is een lichte straf een beloning, omdat het aandacht betekent.

Soms krijgen ouders schuldgevoel over een te strenge straf en gaan dat goed maken (=belonen).

Het is beter om in de opvoeding uit te gaan van natuurlijke en logische gevolgen.

Als er natuurlijke gevolgen zijn, hoeft de opvoeder doorgaans niets te doen. De opvoeder beziet wel of het risico/gevaar voor het kind te dragen is. Zo ja dan geeft men het kind informatie over het risico/gevaar. Aksepteert het kind het advies niet, dan heeft het de kans om toch zijn weg te gaan en zo te leren. O.a. dat zijn ouders de waarheid spreken.

Ouders moeten vermijden te veel te praten of te schreeuwen. Het kind moet leren zichzelf te handhaven.

Dus als een kind de kat aan zijn staart wil trekken, waarschuwt de ouder het dat het een krabbel krijgt. Wil het kind dat uitproberen, dan merkt het de natuurlijke gevolgen wel. Wil een kind daarentegen weten wat er gebeurt, als het zijn vinger in de draaiende ventilator steekt, dan moet de ouder deze situatie vermijden. Dus de ventilator uitzetten of wegzetten. De logische gevolgen zijn het resultaat van

het kan toch niets. Deze kinderen worden geestelijk ziek en komen buiten de realiteit te staan.

Doelen kunnen nuttig zijn of niet, gewenst zijn of niet.

Ouders kunnen middels hun reactie een doelstelling van een kind stimuleren of niet. Middels hun reactie kunnen ze dus preventief werken.

Corsini heeft hiertoe een praktische en goed bruikbare theorie en tips voor opvoeders.

a) Ouders geven aan hun kinderen bepaalde informatie. Het kenmerk van informatie is dat zij doorgaans één keer gegeven wordt. Doen ouders dat niet, dan gaan ze zeuren over bijvoorbeeld het je handen moeten wassen.

Kinderen hebben een hekel aan gezeur en het wordt van kwaad tot erger zo. Men gaat harder tegen elkaar praten, schelden, slaan enz.

b) De ouders zijn het levende voorbeeld voor hun kinderen.

Omdat een en ander niet altijd even goed werkt, proberen sommige ouders hun kinderen op het gewenste pad te houden middels een systeem van straffen en belonen. Beloning en straf zijn echter gevaarlijke instrumenten.

een aantekening en wordt later ter verantwoording geroepen.

b) Creative subjects. Tekenen e.d. Deze lessen kunnen door ouders gegeven worden.

c) Sociability. De bijeenkomsten in de huiskamer. Zij zijn pedagogisch ekstra didactisch.

Zeer scherp in het schoolsysteem liggen de logische konsekventies. Niet als straf, maar als natuurlijke gevolgen. De opvoedkundige zaken zijn gescheiden van het lesgeven. Het kind is verantwoordelijk voor zijn leervorderingen en gesprekken hierover vinden alleen plaats tussen leerkracht en kind of leerkracht, kind en ouders.

Men verplicht vanuit de school de ouders deel te nemen aan een vijftal zittingen om zo op de hoogte te raken van de principes van de school.

Inmiddels zijn er een aantal scholen, die werken vanuit de IP-principes zoals ze vertaald werden door Corsini.

Nederland kent er ook één in Friesland.

Verslag:
Gerard Kulker.

Verslag van de lezing d.d. 25.10.86

VIKTOR FRANKL

door: Prof. dr. J. van Goudoever.

Elke tijd vraagt om een eigen theorie. De boodschap van Freud was nodig in zijn tijd. (Determinisme door driften en een neurose bij verdringing.)

Adler bouwt in die tijd zijn theorie op over het karakter van de mens en de mogelijkheid van therapie via de opvoeding. De mens kan een keuze maken en heeft derhalve een zekere macht.

Jung belicht de werkelijkheid weer van een andere kant. Hij spreekt over het kollektief en individueel onbewuste. Een kompleks geheel van tegendelen, die tot verzoening proberen te komen. Vanuit dit totale gebeuren wordt het Zelf opgebouwd. De Jungeriaanse therapie is analytisch en kompleks.

Een koor dus van therapeuten, dat echter helaas niet altijd even harmonieus "zingt".

In dit koor staat ook Victor Frankl, de stichter van de derde Weense school. (Of de vierde als men Adler en Jung meetelt.)

Dit gebied overziende is de vraag gerechtvaardigd of we moeten gaan werken aan een soort oecemene van de psychotherapiën.

dwijnt na enige tijd het bedwateren. En het respect is terug.

Kinderen stellen zich doelen.

- 1) Aandacht is een zeer belangrijke. Voor de baby is aandacht zelf een levensvoorwaarde en daarmee is zij het eerste doel van het kind. Een kind wil erkend en gezien worden.
- 2) Kinderen willen als tweede doel macht. Het wil macht hebben over zichzelf en daarmee kapabel zijn voor het leven. Ook wil het vrij zijn van de macht van zijn opvoeders. (Ouderlijke overheersing)
Dit streven is o.a. belangrijk voor het leerproces op school. Kinderen hebben een aangeboren wens om dingen te leren. Dit in tegenstelling tot bijvoorbeeld dieren. Een hond leert wel op zijn achterpoten staan, maar ter wille van de beloning.

(Deze twee strevingen kunnen daarmee akseptabele doelen zijn, al naar gelang de mate van het gemeenschapsgevoel ermee verbonden is.)

Het kind kent nog twee doelen, die echter altijd negatief zijn:

- 3) Sommige kinderen zijn op wraak uit. Zij zijn boos op bepaalde personen of op de hele wereld. De kinderen worden delinkwent.
- 4) Andere kinderen menen zich onmachtig. Vanuit het onmachtiggevoel wil het kind niets, want

Corsini vindt het belangrijk, dat ouders in hun pedagogisch handelen uitgaan van een zich eigen gemaakte filosofie. Als ze die niet konsekvent volgen ontstaan er opvoedingsproblemen. Ouders, die dus de democratie hooghouden, mogen niet geregeld autoritair optreden. Corsini ziet ouders en kinderen als gelijkwaardig. (Niet als gelijken !)

Op grond daarvan dient er in de relatie respect voor elkaar te zijn. Respect is nog belangrijker dan liefde ! Want liefde kan ook schaden, als ze verkeerd uitpakt. Respect leidt echter wel tot liefde.

Vanuit het respect voor elkaar kan men elkaar die liefde ook niet onthouden en zal ambivalente opvoeding onmogelijk zijn.

Een ouder, die dus de ene keer liefde toont voor zijn kind en het op andere momenten verwaarloost, handelt niet vanuit respect.

Een bepaalde huisregel wijzigen, kan soms betekenen dat het respect in het gezin terugkeert.

Bijvoorbeeld:

Een kind, dat geregeld bedwatert, zoekt 's morgens als het nat is zijn ouders op en wil bij hen in bed. Als het droog is, gaat het spelen. Dit kind toont geen respect. Nadat de ouders en het kind afspreken dat het bij de ouders in bed mag als het droog is en niet nat, ver-

Frankl stelt zijn methode naast de anderen. Wat betekent die methode voor onze huidige tijd ?

We zien in onze maatschappij ziekte verschijnselen als: vrijdagavond migraine; weekendverveling; managersziekte; slapeloosheid; mensen die ziek worden op vakantie; problemen van werkelozen; problemen van gepensioneerden; demantie bij bejaarden enz. enz.

Deze ziekten gaan allemaal over mensen, die geen zin meer in hun leven zien ! Hun leven is niet meer gericht op anderen of iets doen. In het uiterste gaat men over op vegeteren ! Bij een verlies leert men pas de zin/waarde zien van iets, dat eerst zo gewoon en vanzelfsprekend leek. Wat men niet heeft wordt tot doel gesteld.

Frankl stelt dat iemand, die zich bewust is van iets ook al is dat een ziekte, blijk geeft van een goede geestelijke gezondheid. Pas als de wil verlamd wordt, komen er ziekte verschijnselen. (Fatalisme en defetisme.)

Een verdringing van onze wil geeft problemen. We verdringen in onze tijd dus iets anders, dan Freud in zijn tijd stelde. We verdringen niet de natuurlijke driften zoals seks e.d., maar andere natuurlijke behoeften. De zingeving aan het leven, die gevoed wordt door uitdaging, avontuur, variatie enz.

Frankl noemt deze verdringing de no-ogene neurose. De geest is niet ziek, wel het lichaam. Geest betekent: bewustzijn en de verdringing van de geest maakt ziek.

Veel jongeren weten geen zin meer aan hun leven te geven.

Logo-filosofie:

1) LAAT JE NOOIT REDUCEREN TOT EEN OPTELSOM VAN LICHAAM, GEEST EN ZIEL. JE BENT MENS EN UNIEK IN HET GEHEEL. ALLES IS WERKZAAM IN HET GEHEEL EN BEHOORT TOT HET GEHEEL.

Alle apart te onderscheiden zaken als erfelijkheid, chemische processen enz. werken dus in het totaal. Het totaal is meer dan een optelsom.

De geest stelt de mens in staat om afstand te nemen, bewust te worden, te beseffen boven feitelijkheden, te transcenderen enz. enz. De geest stelt de mens in staat om te kiezen. In de joodse filosofie is de mens de heer der keuzen.

Wat zou er over blijven als men de geest buiten beschouwing kon laten ?

Een produkt van driften, erfelijkheid, milieu, een slachtoffer van de algehele malaise van deze wereld. Een schaduw.

In deze tijd maken we elkaar vaak tot slachtoffer. Frankl noemt dat de oorzaken filosofie

tisch.

Verslag:
Gerard Kulker.

.....
CORSINI IN AMSTERDAM.

29.11.86

Op uitnodiging van de S.T.I.P. en de N.W.I.P. bracht Corsini een weekend door in Nederland. Op zaterdag 29.11.86 droeg hij zijn enthousiasme voor de I.P. en met name de toepassing hiervan in het gezin over op de aanwezigen.

Hij ging hierbij uit van zijn praktijk ervaringen."Ervaringen vanuit zijn eigen gezin en die van mede-Adlerianen overtuigen ons ervan, dat de theorie van Adler werkt," stelt Corsini. Het zijn immers doorgaans plezierige en gezellige gezinnen.

Als hulpverlener heeft Corsini te maken met gezinnen, die soms meer op een veldslag lijken. Vanuit zijn ervaringen in het hulp bieden aan dergelijke gezinnen heeft hij ideeën opgebouwd, die geworteld zijn in de I.P. Een en ander is vastgelegd in het onlangs bij Ad Donkers in Rotterdam uitgekomen boek: PRAKTISCH OUDERSCHAP.

ERKEN DAT ER WAARDE-KONFLIKTEN ZIJN. GA
DIE NIET UIT DE WEG, MAAR MAAK KEUZEN.

Een zinvolle aktiviteit:

- iedere aktiviteit heeft een zingeving in zich. Die is men zich niet altijd even bewust.
- iets moois waarnemen of van iets genieten, heeft een zin in zich. Liefde is logotherapie in aktie. Men dient te werken aan de waarheid en de liefde.
- lijden. Men moet het lijden niet gaan zoeken. Maar als men lijdt, kan men daarin misschien een zingeving ontdekken. De zin zit hem in de situatie op zich. Frankl zegt: "Er is geen geboorte zonder pijn, geen kunst zonder falen enz."

Kritische kanttekeningen:

De logotherapie heeft verschillende achtergronden, zoals de eerste wereldoorlog, toepassing in konsentratiekampen en de jaren '60 en '70 (revolutietijd), waarin een nieuwe behoefte aan bezinning ontstond.

Frankl erkent dat in onze huidige westerse wereld veel vrijheid is gewonnen. Het komt volgens hem nu echter aan op de zingeving. Die zingeving worden we gewaar of komt naar ons toe vanuit deze situatie. De zingeving is niet alleen rationeel, maar ook irrationeel. Zij is niet altijd rationeel en utilis-

en gaat daar niet vanuit. Het gaat volgens hem om de positie, die men inneemt tot de huidige feitelijkheden of gebeurtenissen. Of te wel: Frankl gaat uit van de vraag wat men in de marge kan veranderen.

De geest omvat:

- de wil en de mogelijkheid om de zin van een situatie te ontdekken,
- ideeën, idealen, creativiteit, verbeelding, doelgeving, geloof, liefde, geweten, trance-dentie, het aangaan van bindingen, verantwoordelijkheid.

Kortom: zij is dus de heer der keuzen !

Het gevaar in deze is niet dat men iets mist. Maar dat men ideologiën, filosofieën en religies opbouwt, die deze mogelijkheden van de geest ontkennen.

De geest is niet gebonden aan een kerk of wat dan ook. Zij is puur menselijk.

In een oeroptimisme blijft Frankl geloven, dat de mens de mogelijkheid heeft die geest te zien of te missen.

Bewust zijn, betekent volgens Frankl dat de geest gezond is. Op dat gezonde kun je een beroep doen. De geest mag men niet on-rationaliseren.

Bepaalde neurosen noemt hij no-ogeen. (= niet geboren vanuit de geest, maar een verdringing van de geest.)

De natuurwetenschap en bepaalde psychiatrie en ondergraven die geest. Als tegenwicht heeft Frankl zijn logofilosofie opgebouwd. Zijn filosofie handelt over het verschil tussen instinctmatig gedreven worden of vanuit een keuze de verantwoordelijkheid hierover dragen. Het handelt over het verschil tussen reageren of responderen.

Het instinctmatige handelt over:

- genot, macht e.d.
- zelfverwerkelijking.

Het geestelijke handelt over:

- de zin in het leven ontdekken
- getrokken worden tot ideeën en idealen (transcendentie).

De mens is een uniek geheel. En zo spreekt men de mens aan.

Frankl spreekt in de mens de geest aan. (Het bewustzijn) Daarop is volgens hem iedereen aanspreekbaar. Men kan daar echter niet altijd mee beginnen. Wel kan men wijzen op de verantwoordelijkheden, die iedereen heeft.

2) LAAT JE GEEN SLACHTOFFER MAKEN VAN OPVOEDING, OUDERS, ANALYSE. DUS GEEN OORZAKEN-FILOSOFIE !

De mens moet zichzelf niet tot slachtoffer maken, maar ook elkaar dient men te sparen. Veel waarden vallen in onze huidige tijd weg. Dat maakt het ekstra moeilijk de zin

aan de dingen te ontleden. Wat betekent, dat onze huidige tijd een enorme uitdaging is. De afbrokkeling van de oude waarden moet men dan wel gaan zien als een uitdaging om een nieuwe zingeving op te bouwen.

De mens moet echter niet uit alle macht zelf proberen een zin te vinden in of buiten zichzelf. De zin wordt de mens aangereikt en die moet men verstaan en (be)grijpen. Er zit een toevals element in. (Dit betekent letterlijk dat het de mens toevalt.)

3) GEEN SLACHTOFFER WORDEN VAN POLITIEK EN SAMENLEVING.

De mens moet proberen een nieuwe houding te vinden tegenover politiek en samenleving. De mens dient hiertoe alternatieven te zoeken. Dit kan door zich af te vragen waar de keuzen wel of juist niet gemaakt zijn. Let hierbij op dromen, psycho-drama e.d., die signalen kunnen geven.

De mens, die zich slachtoffer voelt, is dat niet ! Hij/zij heeft geen keuze gemaakt. Men dient die dan opnieuw te maken.

Ook de geschiedenis kan men zien als: elk volk dat keuzen maakt of juist niet maakt. (Verantwoordingsethiek)

4) PROBEER EEN WAARDE-SCHAAL OP TE BOUWEN MET:
- UNIVERSELE WAARDEN,
- INDIVIDUELE WAARDEN.